

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Kedden November' 4 -dik napján, 1817 -dik esztendőben.

B é t s.

Császár és Császárné ő Felségek Oktober 24-dikén kivánt jó egészségbe megérkeztek Gradiskába. Az nap' reggel a' Bosniai Bascha' fiának saerentséje vala Brodban ő Felségek' elejébe audientziára botsáttatni, 's az atya' nevében hozott ajándékokat által adni, melyek szokás szerént, mint az előbbienek is, Schalokból (nyak-kendőkből) 's több effélékből állottak. Az ő fogadtatásának alkalmatosságára a' Száva' vizétől nem messze lévő térségen készitettek vala egy kerekded fa-épületet.

Az eddig tartott kedvező jó idők már ekkor megváltoztak vala, 's oly essözések voltak, mintha tsatornából omlottak volna, 's tartósak is lévén, tsaknem járhatatlanokká tették az utakat; melyre nézve, hogy Grétzbe a' határozott időre tudniillik Oktober' 29-dik megérkezessenek, megállapodás nélkül folytatták útjokat ő Felségek. — (Ma értjük örömmel, hogy oda 30-dikban szerentsésen meg is érkeztek.)

Bétsbe lejendő megérkezéseket ő Felségeknek a' folyó November' 12 -dik napján lehet reménlenünk.

Koronaörökös Ferdinandus ő Császári Fő Hertzegsége Oktober' 30-dikán Grétzbe vette útját édes Atya' eleibe, a' hova 31-dikben reggel Metternich ő Hertzegsége, a' külső dolgokra ügyelő Austriai Cs. K. Minister is elutazott.

A' Bétsi Protestans hívek a' magok isteni tiszteletjeknek házaikban, lelki ör-

vendezéssel tartották e' hónap' 2 -dikán mint előre jelentettük vala, a' magok kettős, tudni illik, *Türedelmi és Reformatiói*, örök emlékezetü, öszszetsatolt innepjeket: oly fényességű készületeket fordítván mind ketten az Isten' háza' ditsőségére, a' milyent tsak egyházi bevett rendtartásaikkal megegyezőleg fordíthatták.

R o m a.

Pápa ő Szentsége a' Romában lévő Evangelicus hitü Követek' kérésére legnagyobb készséggel megengedte, hogy a' Reformatió' Jubileumának emlékezetét a' magok kápolnáikban (udvari templomaikban) egyházi tulajdon rendtartásaik szerént meginnepelhessék, 's egyszersmind kinyilatkoztatta ő Szentsége, hogy nagyon távol vagy on attól, hogy a' másképpen gondolkodó vallások' részesének (sorsosainak) tartozó keresztényi türedelemtől 's ezeknek megkiméllésétől el távozzék.

Német Birodalom.

A' külső Németországi Protestans tanuló, azok a' nagyobbak tudniillik, kik a' fő iskolákban tanúlnak, a' *Lipsiai* ütközet' emlékezeté' napjának innepét öszszetsatolták a' Reformatió' innepével, 's a' kettőt egyszersmind tartották Oktober' 18-dik és 19-dik napjain *Eisenach* városától nem messze azon *Wartburg* nevű kösziklavárnál, a' hova Doktor *Luthert* az ő követői az 1541-dik esztendőben bátorságnak okáért vitték volt, midőn a' Wormátziai Országgyűlésről vissz-

szá jött volna, 's a' hol ő tizenöt hónapokig ült 's azt a' maga *Pathmusának* nevezte.

Ezen kettős innephez, minthogy mint már előre tudva volt, nem tsak *Jenából* néhány Professoraikkal egyetemben, hanem *Göttingából*, *Marburgból*, *Erlangából*, *Gissából*, sőt *Heidelbergából* is sok tanuló ifiak készültek, minden jó intézeteket megtétetett a' *Weimari* Országlószék, valamint a' bátorságra úgy minden alkalmatosságokra nézve is, példának okáért: az *Eisenachi* lakosoknak tudtokra volt adatva, hogy a' tanulókat házaikhoz befogadván enni inni adjanak nékiek, minthogy minden idegyült idegeneket a' kortsmáknak tartani lehetetlen lett volna. A' Hertzegi erdőmestereknek meg volt parantsolva, hogy fát előre eleget vágassanak, hogy a' hegyeken örömtűz' dolgában fogyatkozás ne legyen. Legalább 500-ra telt az öszszegyülekezett tanuló' száma. Az inneplést azon kezdték, hogy 18-dikban reggel zászlókkal és muzsikával, szép rendel, a' *Wartburgra* felsétáltak, a' hol éneklés és beszéd tartattak. A' beszéd előtt azt az éneket éneklették, melly így kezdődik: *Eine feste Burg ist unser Gott*. A' beszéd után pedig ezt: *Nun danket Gott*. — Az isteni tiszteletre ebéd következett. Ebéd után vissza ment a' tanuló sereg a' városba újabb istenitiszteletre. Ekkor *Turnirozás* (mesterséges viaskodás) innepére mentek mindenek. Estve fáklyák világánál egy hegyre mentek ki, melynek tetején öröm-tüzek égtek meszsziire látszó lobogással. A' következő napon (19-dikben) a' tanuló nagyobbrészt úri szent vatsorával éltek. Érzékenyítő megilletődéssel 's épületességgel, ment véghez ez a' mind két tárgyaira nézve igen nevezetes innep. A' Reformátzió innepét azért tsatolta a' Lipsiai győzedelem' innepéhez a' tanuló' serege, hogy tanulási második *Cursusát* ne kelljen félbe

szakasztani és rövidíteni az *Universitásokból* való öszsze gyülekezés által.

Nagy Britannia.

A' *Londoni* közönséges levelek még ki nem találhatták a' *Revali* Orosz hajós' sereg' kivezésének tzelzésát. A' hányan vagynak annyiféleképpen vélekednek felölle. Szép, egymásután, folytában olvasni őket, vagy legalább néhányakat közölök: —

A' *Globe*: — „Némelyeknek vélekedése szerént, ezen Orosz hadi hajók *Kadiksba* tzeloznának, hogy ott fegyveres sereget vévén-fel Amérikába vigyék. Sőt némelyek azt is akarják tudni, hogy a' Spanyol Országlószék ezeket megvásárlotta volna, és az Orosz hajós legényeket szállító hajókon vissza fogja küldeni hazájokba. Nekünk azonközben még ma is hitelesebbnek látszik lenni az a' vélekedés, mellyet utóbbi levelünkben kinyilatkoztattunk, t. i. hogy az Afrikai tengeri ragadozók ellen fognak ezen Orosz hajók is fordittatni más Európai Státusoknak hajóikkal együtt.

A' *Kurir*: — „Mi előadtuk tegnapi levelünkben azt, hogy melly jó egyesség uralkodjék Nagy Britannia és az Oroszbirodalom között, és szerentséseknak tartjuk magunkat, hogy most ahoz azt is hozzá adhatjuk, hogy az Északi Amériikai egygyesült Státusokkal való állapotunk sem kevesebbé békességes, melynek elég-séges bizonyosságául szolgálhat annak előhozása, hogy ezen Státusoknak mostani Elölülőjök *Monroé* ur, midőn nem régen a' Kanadai határok mellett útozván, ott hozzá egy beszédet intéztek volna, arra ekképpen felelt: — „Igaz az *Uraim*, igaz, hogy a' békesség' ideje legal-kalmatosabb arra, hogy az ember az ol-talomra szükséges készületeket megtegye: hanem én más részről erőssithetem az *Uraknak*, hogy köztünk és Nagy Britannia között legjobb egygyesség uralkodik,

és én azt hiszem, hogy hosszas békeséghez tarthatunk számot.“

Spanyol Ország.

A' *Párisi* levelekben ezeket irták Madridból Oktober' 9-dikén: — „Az Országlószék egész iparkodását a' maga tengeri erejének helyreállítására fordította; a' melly iparkodásra annyival nagyobb szükségünk van, hogy az insurgens prédálóknak naponként nevedő vakmerősége minden kereskedésünknek útját ketté szakasztotta a' tengereken. Ugy halljuk, hogy az Orosz Országlószéktől is megvásárolott a' mi Országlószékünk öt linea és három frégát hajót, mellyeknek már útban kell lenniük valamelyik kikötőhelyünk felé, a' hol az Orosz hajós legények' helyébe Spanyolok ülnek felreájok. Erössítik, hogy az Asia nevű Spanyol lineahajó is egy fregáttal, ezen Orosz hajókhoz tsatolják magokat, 's azután kisebb tsapatokra oszolván, külömbkülömb tengereinknek védelmezésére fordittatnak. Fegyveres seregeket azonközben a' közönséges vélekedés szerént nem fognak sohozá szállítani ezen hajók.“ — (Az itt említett Orosz hajókat mind 74 ágyusoknak mondja lenni a' *Hamburgi* újság. — Némelyek szerént már által eveztek a' Sund szorosán).

A' *Brémai* újság, mint mondja, hivatali módon tette közönségessé a' külső dolgokra ügyelő Spanyol Ministernek *Joze Pizarro*nak egy jelentését, mellyet ez, mint látszik, az egyéb Hatalmasságoknak Madridban lévő Követeikhez intézett, azeránt tévén ezeket figyelmetessé, hogy az ő Ura, a' Király bizonyos tudósításokat vett volna *Tangerből* a' maga Agensétől, mellyek azt foglalják magokban: hogy az *Algiriai Deynek* egy követje járván *Marokkóban*, az ő oda való küldtetésének következése a' lett, hogy a' Marokkói Országlószék két hadi hajót úgymint *Mensora* nevű 34 ágyus fregátot és *Mogador* nevű, 18

ágyus Brigántint küldött az *Algiriai* Országlószéknek, a' hova járul még az is, hogy az a' *Berturbe* nevű Szeretsen, a' ki hajdan Lisbonában is lakott volt egy darabig, azt beszéli, hogy Gibraltárban egy szállító hajó áll készen, hogy onnét a' nevezett Brigantin számára 10,000 mázsa salétromot és 1000 mázsa rezet vigyen Algiriába. Ugyan ezen *Berturbe* beszéli, hogy reá van bízva, hogy mind ezeket Algiriában adja által, onnét pedig útját, bizonyos ajándékokkal elébb *Tunisa's* azután Konstantzinápolyba vigye.

„Ezeknek a' tudósításoknak, így végzi szavait a' Spanyol Minister, természet szerént arra a' gyanura kell okot szolgáltatni, hogy a' *Mahomedánusok* között valamely özszeszövetkezésnek kell az Európai Hatalmasságoknak boldogsága és tsendessége ellen fennállani: melyre nézve nékem megparantsolta Király ő Felsége, hogy Uraságtokkal mind ezeket közöljem, oly végre, hogy uraságtok ezekfelel a' magok Országlószékeiket tudósítsák, kiknek Országlási józan böltsessége, által fogja látni, melly szükséges legyen ezen Státusoknak lépéseikre figyelmezni, és jól megfontolni azt, hogy mitsoda következéseket vonhatnak azoknak a' Barbarusoknak efféle özszeszövetkezéseik magok után, a' kik minden pallérozott népeknek megengesztelhetetlen ellenségeik lévén, minden ragadozást és tsalárdkodást úgy tartanak, mint a' magok élelmének és keresésének törvényes útjait és módjait. Költ a' palotában 1817-ben, Septembernek 19-dik napján. —“

„*Joze Pizarro.*“

* * *

Egy *Párisi* újságban ezeket irták volt Madridból még Oktober' 7-dikén: — „Az itt lévő Orosz Követ *Tatitsew* úr itt legnagyobb tisztelettel láttatik, 's gyakran küldözi *Páris* és *Pétersburg* felé a' Kurirokat. Nem kisebb levelezést foly-

**)

tat innét (Madridból) az Anglus Követis; de mind ezeknek a' levelezéseknek tárgyaikat még titkos fátyol fedi; azonban meg lehet, hogy Amérikát tárgyazzák mind ezek. —

Egy *Kadixi* tudósító 8000 emberekre teszi azon Spanyol seregeknek számát, a' melly a' Portugallus határokra rendeltetett.

Londoni levelekben olvassuk, hogy a' Spanyol és Portugallus Udvaroknak *Montevideo*'s átaljában a' *La Plata* jobb partja felől lévő tartományok felett folyó egyenlensége ismét az Európai Hatalmasságok eleibe kerülén, a' Portugallus Udvar késznek lenni ajánlottavólna magát arra, hogy ezen tartományokból kiviszi seregeit, mihelyest neki illendő kezességet állítanak affelől, hogy az ő Brasiliai birtokát az Insurgensek bántani nem fogják.

Frantzia Ország.

A' Frantziaország vég-departamentjeit elfoglalva tartó idegen seregeknek fő vezérjeik hivatalt kaptak a' közönséges fő vezértől *Wellington* Hertzegtől, hogy *Cambraiben* a' nagy hadi szálláson jelenyenek-meg, a' hova az Austriai seregek' fő vezére Bátor *Frimont*, a' Strasburgi újság szerént, már útnak indult vala *Colmárból*. Távol-léte 14 napokra volt határoztatva, a' melly idő alatt Gen. Lajtnánt Bátor *Marschall* viselte helyette *Colmárban* a' Kommandánsi hivatalt. Már az egész itt lévő Austriai lovasság kaszármaiba szállittatott. A' Max. Jósef Regementjének egy Svadronnya volt az utólsó, a' melly Oktob. 12-dik napján kaszármaiba ment. — (A' tisztelt fő vezér

úr Oktober' 18-dikán már vissza tért vala *Cambraibül Colmárba*, a' maga fő hadiszállására.)

Elegyes Summázatok.

A' Spanyol seregek öszszegyülekezésének helyeik a' *Portugallus* határok felé, *Badajoz* és *Ciudad-Rodrigo*; még most is lehet arra felé menő Batalionokat szemlélni. A' Portugallusok hasonlóképen ezen vidékek felé gyülekeztek a' magok határaikra.

Egy újabb levélben az a' megjegyzés tételik azokra a' külömbkülömb vélekedésekre nézve, mellyek az Orosz hajós seregeknek kivezése felett elterjedtek, hogy a' Spanyol Országlószék valamely tseré által tett legyen szert ezen hajókra: de ezen tserének feltételei még titokban vagynak.

London: — Oktober' 17-dikén írják innét, hogy ott azon napon is Ministerialis tanátskozások tartattak a' külső dolgokra ügyelő Minister' meghívására; 's hogy ezen tanátskozások három napok alatt háromszor történtek. — A' Déli Amériki insurgensek' számára való verbuálás naponként nyilvánóságosabban foly. Tisztek, katonák, hajós legények titkolódás nélkül sereglenek az utzákon azon hajók felé, a' hol őket az Amériki Agenesek a' felvásárlott puskákkal és egyéb hadi készületekkel terhelt hajókra felültetik. A' mi több, már egy Anglus Admirálisnak is ajánlás tétellett, miat hirlelik, azért, hogy lépják az insurgensek' szolgálatajába 's az ő tengeri hadi erejeknek organizálásában legyen nekik segítségekre. — Naponként fontosodik ez az insurgens hadakozás.

S z á z forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —

Oct. 31-dik napján 296 $\frac{1}{2}$ — November' 3-dikán 299 $\frac{1}{4}$ — forintot.

A' Marhabúsnak fontja Bétsben, Novemberre, 25 krajtzárra határoztatott

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Az ő Cs. Kir. Felségek Magyarországon tett útozásának leírásaikból, mellyeket a hazabéli közönséges levelekben hosszasan találtunk, ezeket szoríthattuk belé a' M. Kurirba: —

Titelbe Oct. 12 - dikén érkeztek meg ő Felségek. Ez a' hely a' Tsajkások Battalionjának Stabális helye. Minekutánna az itt lévő Katona Intézeteket meglátogatták volna ő Felségek, 13 - dikban reggel egynéhány óráikat arra is szentelték, hogy a' Tsajkásoknak némely a' Tsajkán tett katonai gyakorlásaikat megszemlélték. Ezen mulattság ámbár sokkal tökéletesebben tétethetett volna, ha az essős idő azt nem akadályoztatta volna: mindazonáltal ő Felségek azzal való megelégedéseket kijelenteni méltóztattak. Ugyan az, t. i. az időnek alkalmatlansága volt az oka, hogy elébb lett az *Uj vidékeiknek* is szerentséjek a' Felséges személyekhez, mint a' meghatározás szerént reménylették. A' *Péterváradon* való létel először 16 - dikára azután 15 - dikére volt kiszabva, most pedig egy nappal elébb kellett annak megessni. *Uj Vidék* az Országban lévő Királyi városok közt legelső lévén, mellynek ez úttal legelsőben szerentséje lehetett ő Felségekhez, annál érzékenyebben fogadták a' Lakosok Felséges Vendégeiket. A' több fogadási czeremoniák és intézetek között különösen méltó az említésre az a' *Dijj Kapu*, melly a' városba való bemenetelnél állitódott fel. Külső oldalán ez a' vers volt: *Expectate diu salve Orbis Gloria Caesar!* Belől pedig ez; *Augusta Hungarici vivant duo Sidera Regni!* A' városnak fő utszáján két felől minden Tzéhek zászlóikkal, a' N. E. Görög Templomnál pedig a' Tanulók, a' fő

piatzon az egész Városi Magistratus és a' Papság egybe gyülekezve tisztelkedtek. A' Piatz közepén egy Pyramis nyult fel; te tején a' Hír képe; rajta ő Felségének festett képe ezen fellyülirással látszott: *Francisco Austriae Imperatori Regi Svo Apostolico senatus populusque Venetiarum Neopolitensis Laetis faventi transitus ergo posuit.* Balfelől 200 koszorús Leányok állottak fehér öltözetben. Középett egy emeleten egy Asszonyi Genius babérkoszorúval ő Felségének a' Császárnak képit megkoronázni látszott. Jobbról a' polgári katonaság paradézott. A' Dunautzában pedig a' 'Sidó Gyülekezet állott-ki. —

Pétervárad is Oct. 14 - dikén olly készültekkel, és indulatokkal tisztelte falai között ő Felségeket, a' millyeket e' ritka szerentse méltán okozhatott. F. M. Lajtnánt Báró *Siegenthal* Commandirozó Generalis úrnak lakása adott itt a' Felséges Vendégeknek szállást. A' Vármegye 's Város Követtsége tisztelő beszédekkel köszöntötték több örvendezési czeremoniák között a' megszálló Felségeket. Estve ki volt világositva a' város. Más nap Báts és Szerem Vármegye Követei tették udvarló tiszteleteket, és az' nap' különös Audientzia is volt.

*Karlovitza*rol October 18 - dikáról így irnak. Tegnap délelőtt részesülhettünk abban a' nagy szerentsében, hogy Felséges Urunkat és Asszonyunkat Péterváradrol Szemlinbe való utazásokban katonai helységünknek kebelében tisztelhattuk. Mindentelköveténk, valami tsak tőlünk kitelt, hogy Felséges Vendégeinket illendő diszességgel fogadhatnánk. Az idő, és a' környülállások majd tsak hamar megtanítottak bennünket e' részben. Ezen a' fundamentomon épültek-fel minden tisztelettételeink. Az ősz szálló vesz-

szöket, és fürtöket ajánlott, mellyekből kevés idő múlva egy szép Diadalmi kapu állott fel a' fő piatz mellett. A' fellyülíráson is nem kellett soká gondolkodni, magok a' szőlő gerezdek némán diktálván a' Mesternek kezére ezen tisztelő szavakat: „Ezen szőlő koszorúval, melly bennünket táplál, néked kedveskedünk *Ferentz!*“ A' Karlovitzi Gymnasiumban tanuló N. E. Görög hitű Oskolai ifjuság, a' Catholica Normalis Oskolában tanuló Serbus és Német ifjakkal egyetemben ezen Diadalmi kapunál várta ő Felségeket. Ő Exc.ja pedig Karlovitzi N. E. Görög Hitű Érsek, Főtisztelendő Kulpini *Stratimirovits István* úr, és számos Egyházi személyek, a' Karlovitzi katonai Helységnek Magistratusa, minden helybeli Professorok, és külömbkülömb főbb rangú személyek a' nagy piatzon gyülekeztek öszve ő Felségeknek fogadására. Ugyan tsak itt is szállottak ki a' kotsiból a' Felséges személyek forró örömkialtásai között az egybesereglett sokaságnak. Kiszállások után legelsőben is a' Catholicum Templomba mentek, a' hol rövid ideig maradván, ő Exc.jától az Érsektől a' közellévő Philosophicum Gymnasiumba vezettettek. Itt Felséges Urunknak jól eltalált képe volt felállítva, és a' Tanuló Ifjuság nem ugyan tellyes számmal, mert nyúgvás lévén igen sokan távol voltak, mindazonáltal lehető sokasággal öszve gyülekezett. A' Gymnasiumnak Directora a' Professori karral együtt a' kapunál fogadták ő Felségeket. Benn az Oskolában pedig a' VI. dik Classisban ő Excellentziájának, Cs. K. Fegyvertármester Báró *Duka Generalis* úr' testvérjének a' fia Báró *Duka István* által, ki ezen Gymnasiumban folytatja tanulását, egy Director *Rumy* úrtól készített német beszéddel tiszteltetett Felséges Urunk, mellyet ő Felsége kegyelmesen méltóztott venni. A' Director úr benyújtotta ő Felségeknek a' Tanulóknak Laistromát, a' tanításra kiszabott tárgyaknak tábláját,

és mind a' VI. Classisoknak némelley írásbeli gyakorlásaikat. Ezen írásbeli gyakorlásokat közelebbi megnézésre méltóztatta mind a' két Felség, és némelley szebb kézírások ditséretet is nyertek. Eltávozásokat, az egész Oskolai Ifjuságnak szíves *Vivat* kiáltása követte. Ezután a' N. E. Görög fő Templomba mentek ő Felségek, hol egy veres bársonybol készített pompás Menyezet alatt az egész hosszú Liturgiát kihallgatni méltóztattak. Különösen megtetszett itt ő Felségeknek az Oskolai ifjuságnak az az éneke, melly így kezdődik: *No Gaja Leta* (sok esztendőkre 's a' t.) melly ekkor szép harmoniával elénekeltetett. A' Liturgiának végeztével a' Templomnak nevezetességeit nézték meg ő Felségek. Ezután az Érseki Convictusba és Alumnumba mentek, a' hol Felséges Urunk ő Exc.jának az Érseknek azon való megnyugvását ki nyilatkoztatta, hogy ő Exc.ja ezen Intézetekbe mindenféle ifjakat minden vallás vagy nemzet külömbség nélkül bevesz, Görög Vallásuakat, Catholicusokat, Protestansokat, Serbusokat, Magyarokat, Németeket, Oláhokat. Még a' Bibliotheka, és az Érseki Palota voltak hátra, mellyeket hasonlóképpen meglátogatván, harsogó *Vivat* kiáltások között elhagyták *Karlovitzot* ő Felségek. Utjukban azt a' Mária Kápolnáját is megnézték, melly *Karlovitzon* kívül fekszik, és a' mellyben ama híres *Karlovitzi Békesség* a' Törökökkel megkötetett. Ennek meg szemlélése után útjokat *Szemlin* felé folytatták, hová még az nap el is értek.

Ide nap alkonyodáskor jutottak el ő Felségek. Az ágyuzó sántzokból dörgöttek az ágyúk, zúgtak a' harangok, és a' Duna hosszában vasmatskákön álló tsajkák lövöldözéseikkel adták hírül a' Török földnek is a' különös szerentsét. 12 fehér bönadrágba, fekete frakba, és tolas kalapba öltözött férfigyermekek, és ugyan annyi virágokkal himzett fehér kantusban lévő Leányok gyönyörű éneket

zengédezzve, 's virágokat hintve fogadták a' megszálló Felségeket. Mihelyt kiléptek a' kotsiból, mindjárt audientziára bocsátották ő Felségek a' szolgálatban lévő katonatiszteket, és a' papságot. Az estvéli illuminációk között kiváltképpen szép volt *Cservenka* Kapitány úrnak lakása, bol a' Lipsiai ütközetnek az a' környülálása volt kiábrázolva, a' mint Felséges Urunknak a' győzedelemnek hírét megvitték.

Szeremből October 15-dikéről ezt írják a' Szüretéről. Ámbár már e' hónapnapnak elején elkezdtek itt a' Szőlőket megszedni; még sints vége a' szüretnek mindenütt. Oka az; mert az első hétben, a' mikor kellemetes napok jártak, nem láttak a' szőlős gazdák egész erővel a' szedéshez, reménylven hogy mennél tovább marad a' tőkéken a' termés, annál jobb bort szűrhetnek. Azonban az idő a' második hétre essőre változott, és ez a' vizes idő már olly soká tart, hogy mind a' szőlő mind a' kukoritza rothadni kezdenek. A' mit elszürtek, az különösen jó bor fog lenni. Fájdalommal említi itt a' Kurir, minthogy éppen a' szüretéről van a' szó, azt, hogy Eperjesről egy Levelezője az ideji bornak minémüségéről így írt hozzá: hogy körülöttök a' bor olly igen különös nem lesz, mint hírlelték, t. i. mint az 1811-diki; de ollyan még is lesz mint az 1810-diki.

Director Rummy Károly úrnak *Monumenta Hungarica* nevű Munkája' III. Darabja e' hónapnak végén ki fog a' sajtó alól kerülni Pesten.

Posonból írják, hogy valamint a' Cs. Kir. Német örökös Tartományokban lakozó Protestansok, úgy a' Magyar Országiaiak is megtartják a' Reformatzióinak Százados-Innepét. Nevezetesen a' Posoni Evangelicusok November 1-ső és 2-dik napjára határozták azt. Már rendelkezéseket is tett az ide való tiszteletre méltó Esperestség, hogy mind helyben, mind pedig egyéb ide tartozó Gyülekezetekben

a' legszebb rendel és ékesen menjenek véghez minden ájtatossági rendtartások. Ez a' rendszabás az ugyan ezen Innepen énekelendő Istenes énekekkel, és ezeknek Nótáikkal már ki is van nyomtatva, melly nyomtatványokból bejövő haszon az Ekklesiák' és Oskolák' szükségéikre fog fordíttatni.

* * *

Buda. — Felséges Úrunk Tit. Galanthai *Fekete Márton* urat a' Politico-Fudationalis Prefektusság Generalis Kaszájának Számoló-Tisztjét, maga tulajdon kérésére több mint 40 esztendeji hívszolgálatja után egész fizetéssel nyugodalomra bocsátani méltóztatott.

* * *

Fő Tisztelendő Benyovszki és Urbanovi *Benyoszy János* urat, a' Nagy Szombathi Káptalannál lévő Lectori Hivatalba, mellyre Felséges urunk Fogarason költt Kegyelmes Végzésénél fogva Főtisztelendőségét rendelte, Méltóságos Gróf Csáky Miklós úr ugyan azon Káptalannak Cantora, és Kanonokja annak módja és rende szerént beiktatta.

Zágrábból Octobernek 20-dikán, így írják az oda való őszi termést. Minden őszi természetmények között különösen a' kukoritza, és a' paszuly diszlett nálunk. Nem írhatjuk ezt átallyában a' borrol, melly néhol középszerűen, máshol pedig úgy se' lett. A' hideg már e' hónapnak 17-dikén úgy beállott itten, hogy az e' napot követő éjtszaka dér is volt, attól fogva folyvást hideg idők járnak. A' magasabb hegyeken pedig már egy héttel ez előtt hó is esett.

Illyriában bezzeg megesmertette magát az a' külömben Európában ritkasággyanánt mutogatatni szokott Fenevad, mellyet *Hienának* neveznek. A' mint tudni illik ezen a' Tartományon utaznának keresztül bizonyos ritka állatokat mutogató Olaszok, ketretzéből a' Hineájok, valami uton kiszabadította magát. Az ember-hús lévén legkedvesebb eledele, úgy

hogy ha eleven embert nem talál, még a' holtaknak testeiket is ki ássa a' sirgöd-rökből, tsak hamar hallatott több oldal-rol ebbeli rémittő kegyetlenkedése. *Stoïdragában* nevezetesen egy *Rebits* nevű embernek kertjében annak 7 esztendős fiatskáját megragadta, és a' salutol nem messze darabokra szaggatván megette. *Szamaborhoz* közel hasonlóképpen már megakart egy gyermeket gyilkolni, midőn két farkast vesz észre, és tőlök megfélemlvén az erdőbe szaladt, és a' gyermeket ott hagyta. Ezeknek hire futamodván közönségesen kimentek a' Határszéliek vadászására, és most már úgy van a' hire hogy *Landstrasséhoz* közel egy Határszéli katona agyon lőtte, testében 6 golyóbisok találtattak. Bártsak Fama Asszonyosság ebben a' részben ne hazudna!

Pápáról October 26-dikán 1817. Itt a' legszebb Buzának 14 forint P. mérője — a' Rozsnak 8—10-ig. A' Zab 3 fl. 15 kr. — a' Kukoritza 4 fl. és 30 kr., t. i. a' mérője. — Az új bornak ittzéje 12 kr. Minden oltsódik és lejjebb száll: tsak a' boltbeli, és a' kalmár portéka az, a' mi nem hogy alább szállna, hanem még felyebb megy. Eddig a' kalmárok azt mondták: nem adhatom; mert drága a' kenyér, drága a' Bor, drágán tartom a' Legényemet, Inasomat. Nem adhatom; mert a' Cursus nagy. Most a' Cursus leszáll, minden megoltsúl, és a' Kalmárok drágábbak, mint voltak tavaly a' 30, 40 forintos Búza mellett. Ezeket kellene már limitálni; mert a' drágaságot ezek tartóztatják fel.

Unghvár October 14-dikén 1817. Mélt. Administrator Urunkat N. Lónyai és Vásáros Naményi *Lónyay Gábor* urat Fő Ispányunká ö F.sége kegyelmesen kinevezni méltóztatván, ö N.sága e' f. h. 6-dikán diszes Követség által meghívatván és kísértetvén, Mélt. diszes hivatalába ezen Megye minden némű Rendei és lakosi nagy örömeire beiktatódott, a' ki azon nap' em ékezetére a' szükölködők közt

elegendő elosztás végett ezer forintokat ajándékozott. — Ezt követte Oct. 13-ikán tartatott építő szék, melly a' T. Statusok és Rendek legszámosabb öszvegyülekezésekben a' legnagyobb illendőséggel, rendel, és egyetértéssel igen rövid idő alatt véghez ment. Köz akarattal választattak u. m: Első All-Ispánynak *Karner László*; Második All-Ispánynak *Nemes Lőrincz*; — Fő Jegyzőnek *Thuranszky István*; — Első All Jegyzőnek *Szerentsy István*; — Második All Jegyzőnek *Szemere György*; — Az Unghvári Járásban Fő Szolgabirónak *Petrovay István*; — Eskütnnek *Bentzik Albert*. — A' Veschovinai Districtusban All Szolgabirónak *Haraszthy András*; — Eskütnnek *Tomtsány István*; — Particularis Perceptorának *Kürthy József*; — A' Kaposi Járásban a' Bezói Districtusban Fő Szolgabirónak *Iffjabb Bernáth Sigmund*; — Eskütnnek *Moktsay Gedeon*; — Kaposi Districtusban All Szolgabirónak *Szikszay Mihály*; — Eskütnnek *Papanek József*; — Particularis Perceptorának *Tabody Sándor*; — A' Minai Processusban Fő Szolgabirónak *Horváth László*; — Eskütnnek *Minay Gábor*; — A' Szerednyei Districtusban Vice Szolgabirónak *Péchy Adám*; — Eskütnnek *Szathmáry Adám*; — A' Szobránczi Járásban Fő Szolgabirónak *Fodor András*; — Eskütnnek *Tabody István*; — A' Vinnai Districtusban All Szolgabirónak *Iffjabb Pongrácz Ferentz*; — Eskütnnek *Héthy László*; — Particularis Perceptorának *Polányi Antal*; — A' Hadi Pénz Tár Fő Perceptorának *Dioszegi Pál*; a' Házi Pénz Tár Fő Perceptorának *Tomtsányi Gábor*; — Rationum Exactornak *Szmretsányi István*; — Fő Fiscálisnak *Horváth Simon*; — Al Fiscálisnak *Komjáty Péter*; — Archivariusnak *Kandos Simon* urak. — A' Doctor, Bábák, Feltserék, Földmérő, Várnagy, Hajduk' Hadnagya, hivatalokban megerősítetvén, e' mellett több Honorariusi hivatalokra lincv ezt t ek.